

Aan de bewoners van Staart-Oost

Gemeente Dordrecht

Spuiboulevard 300
DORDRECHT

T 14078

www.dordrecht.nl

Contactpersoon

Eelco Hoff

T 078-7704837

E e.hoff@dordrecht.nl

Datum 6 maart 2018

Ons kenmerk

Betreft Resultaten moestuinonderzoek

Geachte heer, mevrouw,

Het RIVM heeft gewassen in tien moestuinen in de omgeving van Chemours onderzocht op PFOA en GenX. Hierover hebben wij u in onze brief van 21 september 2017 geïnformeerd. Dit moestuinonderzoek geeft antwoord op de vragen of PFOA en/of GenX wordt aangetroffen op groenten in moestuinen en of de groenten veilig kunnen worden gegeten. Het RIVM heeft het onderzoek afgerond. In deze brief informeren we u over de conclusies.

Wat is er aangetroffen?

Het RIVM heeft in tien moestuinen rond de fabriek van DuPont/Chemours monsters van blad-, knol- en vruchtgroenten genomen. In Dordrecht en Papendrecht zijn drie locaties onderzocht, in Sliedrecht vier. In alle onderzochte moestuinen rond de fabriek zijn sporen van GenX en/of PFOA gevonden, maar die zijn meestal zo laag dat de concentraties niet in meetbare hoeveelheden uit te drukken zijn.

In een klein deel van de monsters is GenX en/of PFOA aangetroffen in meetbare hoeveelheden. In één moestuin in Sliedrecht, op minder dan 1 kilometer van Chemours, zijn hogere concentraties GenX en PFOA aangetroffen dan in de andere negen moestuinen.

Het antwoord op de eerste vraag is dus: ja, in een deel van de groenten wordt PFOA en/of GenX aangetroffen.

Wat betekent dit voor de gezondheid?

Om te bepalen of mensen veilig uit eigen tuin kunnen eten, heeft het RIVM berekend wat iemand mogelijk binnenkrijgt van deze stoffen bij het eten uit eigen tuin. Daarbij is het RIVM uitgegaan van een worst-case situatie. Zo is gerekend met de hoogst gemeten concentraties en is aangenomen dat mensen hun leven lang dagelijks uitsluitend groenten uit hun eigen tuin eten. De berekende uitkomsten zijn daardoor waarschijnlijk hoger dan wat mensen in de praktijk binnenkrijgen.

Het RIVM concludeert uit de berekeningen dat het in principe veilig is om uit eigen tuin te eten. Wel adviseert het RIVM om binnen een kilometer afstand van

Kenmerk**Datum** 6 maart 2018

de fabriek dit met mate te doen; niet te vaak of te veel. Reden hiervoor is dat omwonenden ook via lucht en drinkwater met GenX en PFOA in anraking komen of zijn gekomen.

In groenten uit moestuinen die verder dan een kilometer van de fabriek liggen, zijn de concentraties van GenX en PFOA zo laag dat de gewassen veilig kunnen worden gegeten. Ook als de blootstelling via lucht en drinkwater aan deze twee stoffen wordt meegerekend. De drie onderzochte Dordtse tuinen vallen in deze categorie.

Het antwoord op de tweede vraag is dus: ja, het is in principe veilig om uit eigen tuin te eten. Binnen een kilometer afstand van de fabriek is het advies dit met mate te doen, niet te vaak of te veel.

Bodemonderzoek moestuinen

Het RIVM doet aanvullend onderzoek naar grond en water uit de moestuinen. Dat kan inzicht geven in hoe PFOA en GenX in de groenten terecht komen. Ook onderzoekt het RIVM hoeveel GenX en PFOA er in de bodem van de moestuinen zit. Het RIVM heeft ons onlangs laten weten dat de grenswaarden voor PFOA in de bodem gaan wijzigen. De grenswaarde voor 'wonen met moestuin' zal flink aangescherpt gaan worden. Het bodemonderzoek maakt straks duidelijk hoe de bodemkwaliteit van de moestuinen zich verhoudt tot die nieuwe, aangescherpte grenswaarde.

Het moestuinonderzoek geeft vooralsnog geen aanleiding het gebruik van een moestuin helemaal af te raden, maar het bodemonderzoek geeft daarover straks meer zekerheid. Die uitkomsten worden in mei 2018 verwacht. Dan is ook de nieuwe grenswaarde bekend. Daarmee is nog voor het nieuwe oogstseizoen duidelijk of de grond waarop de gewassen zijn geteeld geschikt is voor moestuingebruik.

Wat vindt de gemeente hiervan?

Hoewel het niet onverwacht is dat de stoffen in de omgeving van de bedrijven worden aangetroffen, zijn we toch geschrokken van deze uitkomsten en conclusies. Inwoners die, soms jarenlang, gezond en biologisch bezig zijn met het verbouwen van hun eigen groente, hebben ongewenst mogelijk deze stoffen binnengekregen. En nu geldt zelfs het advies om binnen 1 kilometer van het bedrijf de consumptie te matigen. Dat is een vervelende boodschap.

De gemeenten vinden dat de uitstoot aan banden gelegd moet worden. We vinden dat deze stoffen niet thuishoren in het milieu, niet in ons water, niet in ons voedsel. Het is aan de veroorzaker om dit op te lossen en de consequenties van hun handelen te dragen. De drie betrokken gemeenten hebben om die reden de bedrijven aansprakelijk gesteld.

Inloopbijeenkomst

Op onze website www.dordrecht.nl/pfoa vindt u heel veel informatie over het dossier Chemours, DuPont, PFOA en GenX. Daar zijn ook de rapporten van het RIVM te vinden. Voor inwoners met een moestuin die naar aanleiding van dit onderzoek vragen hebben, organiseren Dordrecht, Papendrecht en Sliedrecht

Kenmerk

Datum 6 maart 2018

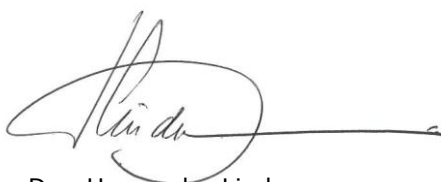
een inloopbijeenkomst. Die is op **maandag 12 maart** in De Grienden, Prof. Kam. Onneslaan 109 in Sliedrecht. U kunt daar tussen 17.00-20.00 uur binnenlopen. Het RIVM is aanwezig om vragen te beantwoorden, evenals de Dienst Gezondheid & Jeugd en de drie gemeenten.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Drs. C.M.L. Lambrechts
Wethouder Zorg en Welzijn

Drs. H. van der Linden
Wethouder Duurzaamheid en Milieu